

STÁTNÍ STATISTICKÁ SLUŽBA INSTITUCIONÁLNÍ OTÁZKY

Ing. Pavla Trendová, ředitelka sekce obecné metodiky a registrů

pavla.trendova@czso.cz

Státní statistická služba

Definice státní statistické služby je daná § 1 zákona **č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě** (dále **ZSSS**)

Státní statistická služba je činnost, která zahrnuje:

- 1) získávání údajů (*sběrem dat pomocí výkazů nebo z administrativních zdrojů*),
- 2) vytváření statistických informací o (i) sociálním, (ii) ekonomickém, (iii) demografickém a (iv) ekologickém vývoji ČR a (v) jejích jednotlivých částí (*a to výpočtem nebo odhadem*),
- 3) poskytování statistických informací (*i na vyžádání*),
- 4) a jejich zveřejňování (*zejména na webu ČSÚ*),
- 5) zajišťování srovnatelnosti statistických informací (*obsahové, časové, mezinárodní*),
- 6) a plnění závazků z mezinárodních smluv, kterými je ČR vázána (*např. zasíláním dat do Eurostatu, OSN*).

Nejde o shromažďování údajů k jiným, než statistickým účelům.

Pojem statistický účel je definován v § 2 ZSSS, písmeno g

Statistickým účelem se rozumí užití dat pro:

- 1) číselný,
- 2) slovní,
- 3) nebo grafický popis hromadných jevů a procesů ve společnosti, národním hospodářství a životním prostředí pomocí statistických informací.

Z uvedeného vyplývá, že *cílem je data nejen zpracovat, ale hlavně zveřejnit.*

Působnost ČSÚ v rámci státní statistické služby, viz § 4 ZSSS

1. zabezpečuje získávání a zpracování údajů pro statistické účely ... poskytuje statistické informace ... zajišťuje vzájemnou srovnatelnost. ... Např. v *oblastech: národní účty, projekce demografického vývoje, odvětvové statistiky*;
2. shromažďuje zahraniční statistické informace, zejména pro účely porovnání vývoje ČR se zahraničím; vydává Statistickou ročenku ČR, další odborné publikace a časopisy (*Demografie, Statistika, Statistika a my*), zajišťuje vývoj nových statistických metod;
3. je správcem základního registru osob (se zkratkou **ROS**);
4. koordinuje státní statistickou službu, kterou vykonávají ministerstva.

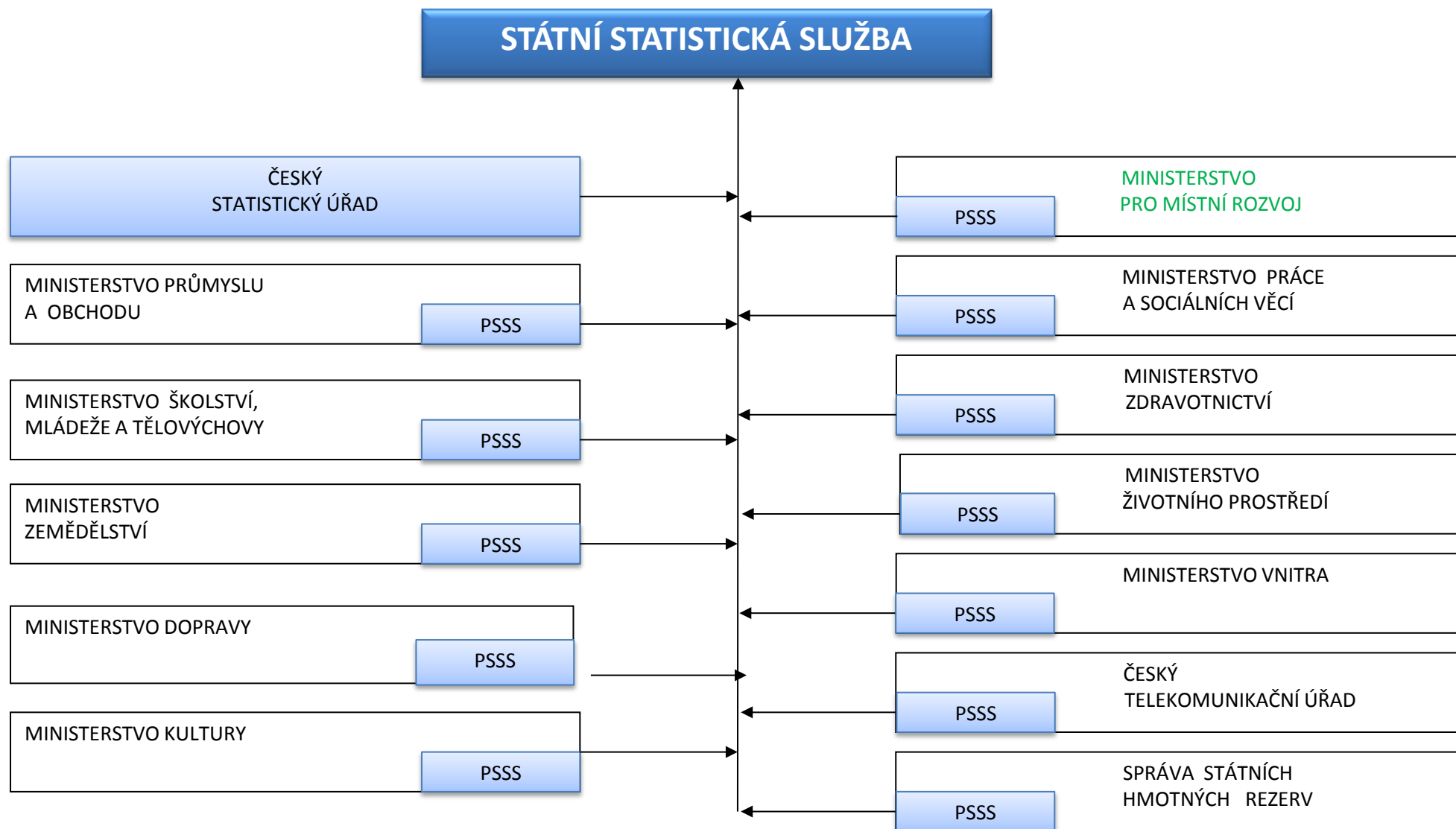
ČSÚ koordinuje státní statistickou službu

a k tomu:

- a) vede přehled o činnostech, které ministerstva, a působí k tomu, aby dodržovala opatření stanovená tímto zákonem k ochraně důvěrných statistických údajů,
- b) spolupracuje s ministerstvy při přípravě programu statistických zjišťování a dbá, aby nedocházelo k nadměrnému zatěžování zpravodajských jednotek,
- c) sjednocuje metodické postupy pro statistická zjišťování prováděná ministerstvy a poskytuje jim při zajišťování úkolů státní statistické služby metodickou pomoc.

Orgány vykonávající státní statistickou službu

Poznámka: Na ministerstvu se statistikou může zabývat jeden nebo více útvarů, jednotky nebo desítky lidí. SSS zajišťuje ČSÚ + dalších 12 orgánů

Působnost ministerstev

ZSSS, § 7: Působnost ministerstev

- (1) Ministerstva vykonávají státní statistickou službu v rozsahu, který pro ně vyplývá z programu statistických zjišťování, a dále v rozsahu, který vyplývá ze statistických zjišťování prováděných ministerstvy mimo program statistických zjišťování.
- (2) Do programu statistických zjišťování ČSÚ zahrne ministerstva po dohodě s nimi.

Vyhláška č. 355/2016 Sb., o Programu statistických zjišťování na rok 2017 definuje **89 zjišťování**

ČSÚ a 67 zjišťování resortů: Ministerstvo dopravy – 14

Ministerstvo kultury – 12

Ministerstvo práce a sociálních věcí – 5

Ministerstvo průmyslu a obchodu – 9

Ministerstvo zdravotnictví – 13

Ministerstvo zemědělství - 14

Příprava programu statistických zjišťování (PSZ) – hlavní termíny

K vypracování programu je zásadní vyhláška č. 394/2001 Sb., kterou se stanoví postup při přípravě PSZ. Obsahuje termíny na předložení požadavků na změny obsahu:

- zjišťování ČSÚ: do 28. února
- zjišťování resortů: do 31. května

Požadavky může předložit kdokoli, záleží na dohodě, úhradě nákladů, harmonogramu a zátěži respondentů. Každoročně se vše vyhodnocuje. ČSÚ má vytvořenu aplikaci pro zadání požadavků. Je předepsaná struktura: odůvodnění, odkazy na legislativu – **prokázání statistického účelu**, návrh řešení, odhad zátěže respondentů, termíny pro zpracování dat aj.

Novinky 2018: příloha o benefitech a inventarizaci nebytových budov.

Program statistických zjišťování

§ 10: Program statistických zjišťování

Program statistických zjišťování stanoví Český statistický úřad vyhláškou, kterou vypracovává v součinnosti s ministerstvy a jinými správními úřady a vyhlásí vždy nejpozději do 30. listopadu předcházejícího roku ...

v předepsané struktuře pro každé statistické zjišťování:

a) účel statistického zjišťování a jeho obsah

*např. získání údajů pro plnění povinností vyplývajících z nařízení, pro výpočet makroagregátů, informování veřejnosti, odkazy na nařízení, směrnice a rozhodnutí EU;
dále charakteristika zjišťovaných ukazatelů: většinou názvy oddílů*

b) okruh zpravodajských jednotek

dle klasifikace CZ-NACE; typu respondenta – právnické a fyzické osoby; příspěvkové organizace, obecní úřady pověřené vedením matrik, občanská sdružení, církve

c) způsob statistického zjišťování

forma: výkaz, elektronický výkaz

použitá metoda: výběrové zjišťování, vyčerpávající zjišťování, kombinace

d) periodicita a lhůty k poskytnutí údajů

roční, čtvrtletní, měsíční nebo konkrétné termíny či např. do 10 dní

e) orgán provádějící statistické zjišťování

ČSÚ, MD, MŠMT, MPO aj.

Příklad popisu zjišťování

Zem 2-02 Výkaz o chovu prasat

a) Účel statistického zjišťování a jeho obsah:

Získávání údajů o vývoji chovu prasat. Údaje budou využívány pro splnění povinnosti vyplývající z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1165/2008 ze dne 19. listopadu 2008 o statistice chovu hospodářských zvířat a produkce masa a o zrušení směrnic Rady 93/23/EHS, 93/24/EHS a 93/25/EHS, v platném znění; nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 138/2004 ze dne 5. prosince 2003 o souhrnném zemědělském účtu ve Společenství, v platném znění, pro potřeby analýz této oblasti ve vnitřní ekonomice, pro potřeby Evropské unie a mezinárodních organizací, zejména Organizace pro výživu a zemědělství, a pro informování veřejnosti.

Charakteristika zjišťovaných ukazatelů:

Stavy prasat podle hmotnostních kategorií a účelu chovu, počty narozených a uhynulých selat, krmné dny prasnic, počet zapuštěných a oprasených prasnic a prasniček, výroba jatečných prasat.

b) Okruh zpravodajských jednotek

Ekonomické subjekty zabývající se chovem prasat. Zpravodajská povinnost pro každou zpravodajskou jednotku, které vznikla zpravodajská povinnost, je vymezena v oznámení o zpravodajské povinnosti zasláné zpravodajské jednotce.

c) Způsob statistického zjišťování

Forma statistického zjišťování: výkaz, elektronický výkaz, elektronický sběr dat.
Použitá metoda: výběrové zjišťování.

d) Periodicita a lhůty k poskytnutí údajů

Periodicita statistického zjišťování: dvakrát ročně k 31. červenci a 31. prosinci.
Lhůta k poskytnutí údajů zpravodajskou jednotkou: do 8. srpna 2016 a 9. ledna 2017.

e) Orgán provádějící statistické zjišťování

Český statistický úřad

Pojmy ke zpravodajské povinnosti jsou definovány v § 2 ZSSS, písmeno i, j

Zpravodajskou povinností se rozumí povinnost zpravodajských jednotek poskytnout požadované individuální statistické údaje včas, úplně, správně a pravdivě pro statistická zjišťování, uvedená v programu statistických zjišťování,

Zpravodajskou jednotkou se rozumí právnícká osoba, organizační složka státu nebo fyzická osoba, od nichž se požaduje poskytnutí individuálních údajů ve statistickém zjišťování.

Poznámky:

- *„Zpravodajskou jednotkou“ se v terminologii statistiky rozumí „respondent“*
- *za neplnění lze udělit sankci (viz § 26 a 26a), viz dále*
- *u téměř všech zjišťování určitá non-response (neodpovědi)*

Zpravodajská povinnost – práva a povinnosti orgánů SSS a zpravodajských jednotek

Povinnost ČSÚ dle § 10 ZSSS stanovit každoročně vyhláškou Program statistických zjišťování a zveřejnit ho do 30. listopadu – **povinnost resortů spolupracovat**

Povinnost ČSÚ a resortů dle § 15 ZSSS zaslat zpravodajské jednotce bezplatně tiskopisy, popř. technické nosiče informací a poskytnout jí metodickou pomoc.

... a z toho vyplývá **právo zpravodajských jednotek** získat tiskopisy/nosiče a pomoc.

Realizace v ČSÚ:

- papírové tiskopisy pouze těm, kdo nemají datové schránky, resp. na vyžádání; do datových schránek se zasílají personifikované PDF formuláře (*na formuláři je konkrétní IČO a výkaz sestavený na míru*) a Oznámení o zpravodajské povinnosti vůči ČSÚ,
- metodická pomoc prostřednictvím mailů, telefonicky; ústředí, kraje,
- povinnost při tvorbě Programu přihlédnout i k administrativní zátěži respondentů

Aplikace Výkazy podle IČO – respondent si může ověřit svou povinnost (i zpětně do roku 2004) a stáhnout „své“ pdf výkazy ... *příklad: zadejte IČO 46344616*

apl.czso.cz/pll/vykwww/vykl

Nejnavštěvovanější Jak začít Přehled zpráv Z Internet Explorer česky tiskárna ČSU - Český statistický...

Úvodní stránka databáze | Web ČSÚ | Napište nám

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD | Výkazy podle IČO

[Seznam statistických zjišťování pro zpracovatelský rok 2015](#) | [Seznam statistických zjišťování pro zpracovatelský rok 2014](#) | [Archiv](#)

Výkazy podle IČO

Hledání statistických zjišťování pro respondenta

Typ identifikace respondenta:

(např. IČO, název nebo jeho část, DKOD pro výkazy na úseku zemědělství, PAGINA (pořadové číslo ubytovacího zařízení) v případě výkazů na úseku cestovního ruchu, STAVKOD pro výkazy pro stavební úřady)

Identifikace respondenta: Zpracování v roce:

Hledání statistických zjišťování

Statistické zjišťování: Zpracování v roce:

(jméno výkazu nebo jeho část - např. P 3-04, EP 10-01 nebo Zem)

Poznámka: Seznamy zpravodajských jednotek jednotlivých statistických výkazů budou doplňovány postupně. Určující pro zpravodajskou povinnost respondentů je obesílací dopis z ČSÚ.

Zpravodajská povinnost

Povinnost ČSÚ a resortů snižovat administrativní zátěž respondentů vyplývá z usnesení vlády ČR (každoročně se předkládají zprávy s komentářem o pokroku)

Administrativní zátěž znamená náklady, které musí dotčené subjekty vynakládat na dodržení informačních povinností, které na ně ukládá stát prostřednictvím právních předpisů.

Informační povinnost je povinnost uložená právním předpisem, která spočívá ve sdělení informací veřejnému sektoru nebo třetím stranám.

ČSÚ generuje jedinou informační povinnost na základě ZSSS. Tato povinnost je každý rok daná vyhláškou o Programu statistických zjišťování. Pro rok 2016 se odhadla na 329 mil korun. Administrativní zátěž se pravidelně sleduje od roku 2005, od kterého se snížila zátěž o více než 50 %.

Povinnost zpravodajských jednotek je stanovena v § 15 ZSSS, odstavec (1) a (3)

(1) Náklady spojené se splněním zpravodajské povinnosti nese tato jednotka sama.

(3) Splnění zpravodajské povinnosti nelze odmítnout s odvoláním na ustanovení zvláštních předpisů o dodržování obchodního tajemství.

- přesto je u téměř všech zjišťování určitá nonresponse (výkaz respondent nevyplnil a neodeslal)

Zpravodajská povinnost

Správní delikty jsou definovány v § 26 a 26a ZSSS

§ 26,

odstavec (1):

Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako zpravodajská jednotka dopustí správního deliktu tím, že nesplní zpravodajskou povinnost dle § 10 odst. 3

odstavec (2):

Za správní delikt se uloží pokuta do 100 000 Kč.

Poznámka: provádí se i zjišťování bez zpravodajské povinnosti u domácností

Právní předpisy - evropské

1. nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 o evropské statistice

... stanoví právní rámec pro vývoj, vypracování a šíření evropské statistiky

2. novela nařízení o evropské statistice č. 759 ze dne 29.4.2015

národní statistický úřad (dále **NSI**) je odpovědný za koordinaci plánování statistických programů ... sledování kvality, metodiky, předkládání údajů ...

... s NSI by měly být v rané fázi konzultovány návrhy nových administrativních záznamů, které by mohly poskytovat údaje pro statistické účely ... včetně metadat...

... NSI a jiné vnitrostátní orgány mají právo na rychlý a bezplatný přístup ke všem administrativním záznamům...

... nastavit způsob spolupráce ...**základ pro usnesení vlády č. 1135/2016**

Usnesení vlády z roku 2016

UV ČR ze dne 14. prosince 2016 č. 1135 o realizaci integrovaného sběru vybraných údajů pro veřejnou správu

Vláda

...

II. ukládá členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů pro účely evropské statistiky spolupracovat s Českým statistickým úřadem

- již ve fázi prvotního návrhu podoby, změny nebo zrušení administrativních zdrojů dat, které tyto úřady spravují,

- při realizaci bezplatného a rychlého přístupu a využívání všech administrativních zdrojů dat, které tyto úřady spravují, včetně připojených metadat.

Základní principy činnosti SSS

- Jedním z hlavních principů práce je **nezávislost** na politickém nebo jiném zasahování při vývoji, tvorbě a šíření statistik
- Záruky nezávislosti a nestrannosti (§ 5 ZSSS):
 - ... je nezávislý při vytváření statistických informací
 - ... postupuje tak, aby nebyla narušena objektivita informací a nebyly omezeny nebo zkresleny zveřejňované údaje...
 - ... řídí se zákony, uplatňuje odborná hlediska, požadavky na profesionální etiku a používá vědecké metody statistické práce.

Další principy jsou uvedeny v Kodexu evropské statistiky

Sebehodnotící dotazníky v řádu desítek stran jsou Eurostatem pravidelně posuzovány, naposledy v březnu 2015 a každoročně vyhodnoceny aktivity vedoucí ke zlepšení

Závěrem Kodex evropské statistiky - základní principy činnosti

1. *Profesionální nezávislost*
2. *Oprávnění ke shromažďování údajů*
3. *Přiměřenost zdrojů*
4. *Závazek kvality*
5. *Statistická důvěrnost*
6. *Nestrannost a objektivita*
7. *Správná metodika*
8. *Odpovídající statistické postupy*
9. *Přiměřené nároky na respondenty*
10. *Efektivita nákladů*
11. *Relevance*
12. *Přesnost a spolehlivost*
13. *Včasnost a dochvilnost*
14. *Koherence a porovnatelnost*
15. *Dostupnost a srozumitelnost*

Administrativní zdroje dat – pojem, práva a povinnosti orgánů a správců zdrojů

Využití administrativních zdrojů dat je definován v **§ 9 zákona o státní statistické službě (dále ZSSS)**

Orgány vykonávající státní statistickou službu využívají údaje, které ministerstva a jiné správní úřady získávají nebo shromažďují na základě zvláštních právních předpisů. ... **právo žádat a využívat**

Ministerstva a jiné správní úřady jsou povinny potřebné údaje na jejich žádost včas a bezplatně poskytnout, pokud tento zákon nestanoví jinak. ... **povinnost poskytnout**

... jsou to údaje získávané pro jiné, než statistické účely ... např. pro výběr daní, sociálního a zdravotního pojištění, pro evidenci pracovní neschopnosti, evidenci pojištěnců zdravotních pojišťoven, pro evidenci vynálezů a zlepšovacích návrhů

Administrativní zdroje dat – pojem, práva a povinnosti orgánů a správců zdrojů

Využití administrativních zdrojů dat je definováno v článku 17a) novely nařízení o evropské statistice z roku 2015

1. Národní statistické úřady (dále **NSI**) mají **právo na rychlý a bezplatný přístup** a využívání všech administrativních záznamů a právo tyto záznamy integrovat do statistik, a to v míře nezbytné pro vývoj, vypracovávání a šíření evropské statistiky.
- 2.S NSI budou konzultovány ... ve fázi prvotního návrhu podoby, dalšího vývoje a zrušení administrativních záznamů ... pro účely vypracovávání evropské statistiky.
- 4.K administrativním záznamům ... musí být **připojena příslušná metadata.**
- 5.NSÚ a vlastníci administrativních záznamů **zavedou potřebné mechanismy spolupráce.**